

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē yuddhakāṇḍē
॥ caturdaśādhikaśatatamaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ caturdaśādhikaśatatamaḥ sargaḥ ॥

śrīrāmasyājñayā vibhīṣaṇēna sītāyāstatsamīpa ānayanam
sītākartṛkaṃ priyatamamukhacandrasya darśanam ca

tamuvāca mahāprājñah

sō'bhivādya plavaṅgamaḥ |

rāmaṃ kamalapatrākṣaṃ

varam sarvadhanuṣmatām ॥ 6.114.1 ॥

yannimittō'yamārambhaḥ

karmaṇām yaḥ phalōdayaḥ |

tām dēvīm śōkasantaptām

draṣṭumarhasi maithilīm ॥ 6.114.2 ॥

sā hi śōkasamāviṣṭā

bāṣpaparyākulēkṣaṇā |

maithilī vijayaṃ śrutvā

draṣṭuṃ tvāmabhikāṅkṣati ॥ 6.114.3 ॥

pūrvakāt pratyayāccāha -

muktō viśvastayā tayā |

draṣṭumicchāmi bhartāra -

miti paryākulēkṣaṇā || 6.114.4 ||

ēvamuktō hanumatā

rāmō dharmabhṛtāṃ varaḥ |

āgacchat sahasā dhyāna -

mīṣadbāṣpapariplutaḥ || 6.114.5 ||

sa dīrghamabhiniḥśvasya

jagatīmaivalōkayan |

uvāca mēghasaṅkāśaṃ

vibhīṣaṇamupasthitam || 6.114.6 ||

divyāṅgarāgāṃ vaidēhīṃ

divyābharaṇabhūṣitāṃ |

iha sītāṃ śiraḥsnātā -

mupasthāpaya mā ciram || 6.114.7 ||

ēvamuktastu rāmēṇa

tvaramāṇō vibhīṣaṇaḥ |

praviśyāntaḥpuraṃ sītāṃ

strībhiḥ svābhiracōdayat || 6.114.8 ||

tataḥ sītāṃ mahābhāgāṃ

drṣṭvōvāca vibhīṣaṇaḥ |

mūrdhni baddhāñjaliḥ śrīmān

vinītō rākṣasēsvaraḥ || 6.114.9 ||

divyāṅgarāgā vaidēhi

divyābharaṇabhūṣitā |

yānamārōha bhadraṃ tē

bhartā tvāṃ draṣṭumicchati || 6.114.10 ||

ēvamuktā tu vaidēhī

pratyuvāca vibhīṣaṇam |

asnātvā draṣṭumicchāmi

bhartāraṃ rākṣasēsvara || 6.114.11 ||

tasyāstad vacanaṃ śrutvā

pratyuvāca vibhīṣaṇaḥ |

yathā”ha rāmō bhartā tē

tat tathā kartumarhasi || 6.114.12 ||

tasya tad vacanaṃ śrutvā

maithilī patidēvatā |

bharṭṛbhaktyāvṛtā sādhvī

tathēti pratyabhāṣata || 6.114.13 ||

tataḥ sītāṃ śiraḥsnātāṃ

saṃyuktāṃ pratikarmaṇā |

mahārḥabharaṇōpētāṃ

mahārḥambaradhāriṇīm || 6.114.14 ||

ārōpya śibikāṃ dīptāṃ

parārdhyāmbarasamvṛtām |

rakṣōbhirbahubhiringuptā -

mājahāra vibhīṣaṇaḥ || 6.114.15 ||

sō’bhigamya mahātmānaṃ

jñātvāpi dhyānamāsthitam |

praṇataśca prahr̥ṣṭaśca
prāptāṃ sītāṃ nyavēdayat || 6.114.16 ||

tāmāgatāmupaśrutya
rakṣōgr̥hacirōṣitām |
rōṣaṃ harṣaṃ ca dainyaṃ ca
rāghavaḥ prāpa śatruhā || 6.114.17 ||

tatō yānagatāṃ sītāṃ
savimarsāṃ vicārayan |
vibhīṣaṇamidam vākya -
mahṛṣṭō rāghavō'bravīt || 6.114.18 ||

rākṣasādhipatē saumya
nityaṃ madvijayē rataḥ |
vaidēhī sannikarṣaṃ mē
kṣipraṃ samabhigacchatu || 6.114.19 ||

tasya tad vacanaṃ śrutvā
rāghavasya vibhīṣaṇaḥ |
tūrṇamutsāraṇaṃ tatra
kārayāmāsa dharmavit || 6.114.20 ||

kañcukōṣṇīṣiṇastatra
vētrajharjharapāṇayaḥ |
utsārayantastān yōdhān
samantāt paricakramuḥ || 6.114.21 ||

ṛkṣāṇāṃ vānarāṇāṃ ca
rākṣasānāṃ ca sarvaśaḥ |

vṛndānyutsāryamāṇāni
dūramuttasthurantataḥ || 6.114.22 ||

tēṣāmutsāryamāṇānām
niḥsvanaḥ sumahānabhūt |
vāyunōddhūyamānasya
sāgarasyēva niḥsvanaḥ || 6.114.23 ||

utsāryamāṇāmstān dṛṣṭvā
samantājjātasambhramān |
dākṣiṇyāttadamarśācca
vārayāmāsa rāghavaḥ || 6.114.24 ||

saṃrambhāccābravīd rāma -
ścakṣuṣā pradahanniva |
vibhīṣaṇaṃ mahāprājñaṃ
sōpālbhamidaṃ vacaḥ || 6.114.25 ||

kimarthaṃ māmanādr̥tya
kliśyatē'yaṃ tvayā janaḥ |
nivartayainamudvēgaṃ
janō'yaṃ svajanō mama || 6.114.26 ||

na gṛhāṇi na vastrāṇi
na prākārastiraskriyā |
nēdṛśā rājasatkārā
vṛttamāvaraṇaṃ striyāḥ || 6.114.27 ||

vyasanēṣu na kṛcchrēṣu
na yuddhēṣu svayaṃvarē |

na kratau nō vivāhē vā
darśanaṃ dūṣyatē striyāḥ || 6.114.28 ||

saiṣā vipadgatā caiva
kṛcchrēṇa ca samanvitā |
darśanē nāsti dōṣō'syā
matsamīpē viśēṣataḥ || 6.114.29 ||

viṣṛjya śibikāṃ tasmāt
padbhyāmēvāpasarpatu |
samīpē mama vaidēhīṃ
paśyantvētē vanaukasaḥ || 6.114.30 ||

ēvamuktastu rāmēṇa
savimarśō vibhīṣaṇaḥ |
rāmasyōpānayat sītāṃ
sannikarṣaṃ vinītavat || 6.114.31 ||

tatō lakṣmaṇasugrīvau
hanūmāṃśca plavaṅgamaḥ |
niśamya vākyaṃ rāmasya
babhūvurvyathitā bhṛśam || 6.114.32 ||

kalatranirapēkṣaiśca
iṅgitairasya dāruṇaiḥ |
aprītamiva sītāyāṃ
tarkayanti sma rāghavam || 6.114.33 ||

lajjayā tvaivalīyantī
svēṣu gātrēṣu maithilī |

vibhīṣaṇēnānugatā

bhartāraṃ sābhyavartata || 6.114.34 ||

vismayācca prahaṛṣācca

snēhācca patidēvatā |

udaikṣata mukhaṃ bhartuḥ

saumyaṃ saumyatarānanā || 6.114.35 ||

atha samapanudanmanaḥklamam sā

suciramadrṣṭamudīkṣya vai priyasya |

vadanamuditapūrṇacandrakāntam

vimalaśaśāṅkanibhānanā tadā'sīt || 6.114.36 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvyē
yuddhakāṇḍē caturdaśādhikaśatatamaḥ sargaḥ ||